

2-я лекция

Slovní zásoba, téma: členové rodiny, profese, domácí zvířata;
gramatika: přivlastňovací zájmena, konstrukce mám, máš, mám rád;
fonetika: výslovnost hlásek я, е, ё, ю, nepřízvučné hlásky о, а, е, я

У Олега большая семья: папа Иван, мама Юлия, сестра Катя и брат Андрей. У них есть собака и кот. Кота зовут Дымок, а собаку Чарли. У Олега есть близкий друг Саша, и у Кати есть подруга, которую тоже зовут Саша.

domácí zvířata – домашние животные
členové rodiny – члены семьи

КОНСТРУКЦИЯ «У МЕНЯ ЕСТЬ»

Předložková vazba у + podstatné jméno/osobní zájmeno ve 2. pádě + (есть).

- Novoří-li se i o **vlastnosti daného předmětu**, počtu, umístění, konání či dalších charakteristikách, slovo **есть se nepoužívá**:

У **Марка** новый дом. *Marek má nový dům.*

У **него** три машины.

У **неё** голубые глаза.

Při popisu vzhledu se téměř vždy obejdete bez slova „есть“ (pokud se jedná o zjevné skutečnosti, jako je barva očí nebo vlasů). Pokud skutečnost není zřejmá, můžete ji nechat. Například: Má znaménko na pravé tváři / У него есть родинка на правой щеке (+ tetování, piercing)

- Pokud mluvíme o abstraktních věcech než o konkrétních předmětech, „есть“ lze také vynechat.

Мám narozeniny. У **меня** день рождения.

Мáма má volno. У **мамы** выходной.

- Vazba **y + 2. п. + есть** se užívá v případě, zdůrazňuje-li se **trvalý charakter vlastnění** a když chceme říci, že subjekt něco vlastní a není to zřejmé.

У меня есть внук. Mám vnuka.

У нас есть собака и кошка. Máme psa a kočku.

У брата есть татуировка на руке.

1. У тебя **есть** номер телефона Ивана? Máš telefonní číslo na Ivana?
2. - В школе ... **есть** библиотека? – Да, в школе... большая библиотека. (velká knihovna)
3. У Ильи... голубые глаза. (modré oči)
4. У тебя **есть** татуировки или пирсинг? (tetování a piercing)
5. У бабушки ... простуда. (nachlazení)
6. У него... стойкий характер. (pevný charakter)
7. У студентов..... лекция.

Личные местоимения (osobní zájmena)

Я Ты Он Она Оно Мы Вы Они

Род. п.	меня	тебя	его	её	его	нас	вас	их
			его́	её́	его́			них

5. Doplňte osobní zájmeno:

Vzor: Это мой отец. ... зовут Карел. → Его́ зовут Карел.

- а) Это моя сестра. ... зовут Ольга.
- б) Это её друг. ... зовут Пётр.
- в) Это ваши родители? Как ... зовут?
- г) Это моя дочь. ... зовут Ленка.
- д) Это его сын. ... зовут Алёша.

У Олега большая семья: папа Иван, мама Юлия, сестра Катя и брат Андрей. У них есть собака и кот. Кота зовут Дымок, а собаку Чарли. У Олега есть близкий друг Саша, и у Кати есть подруга, которую тоже зовут Саша.

А какая у вас семья? Большая или маленькая? Как зовут членов вашей семьи? Есть ли у вас животные?

Склонение имён существительных. Мужской род

3.2 PODSTATNÁ JMÉNA MUŽSKÉHO RODU – základní typy tvrdého a měkkého zakončení

Základními typy skloňování podstatných jmen mužského rodu jsou:

typ	skloňování	koncovka v 1. p. j. č.
заво́д	tvrdé	tvrdá souhláska
портфе́ль	měkké	měkká souhláska (souhláska + měkký znak)

Podle typu **заво́д** se skloňují životná i neživotná podstatná jména mužského rodu zakončená v 1. p. j. č. **tvrdou souhláskou**. **Příklady:** студе́нт, вра́ч, инже́нер, магази́н, го́род.

pád	jednotné číslo	množné číslo
1.	заво́ д	заво́ ды
2.	заво́д а	заво́д ов

Podle typu **портфе́ль** se skloňují životná i neživotná podstatná jména mužského rodu zakončená v 1. p. j. č. **měkkou souhláskou**. **Příklady:** автомоби́**ль**, сдова́р**ь**, учи́те**ль**, Игоре**ь**.

pád	jednotné číslo	množné číslo
1.	портфе́ ль	портфе́ ли
2.	портфе́ ля	портфе́ лей

3. Doplňte podstatná jména mužského rodu ve druhém pádu. Věty přeložte:

1. У (внук)..... кот Ба́рсик. 2. У (Ива́н) краси́вый сад. 3. У (брат) две кро́ны. 4. У (Стас) но́вая соба́ка. 5. У (друг) бо́льшая семья́. 6. У (Пе́тер) ма́ма Га́лина. 7. У (сын) друг Степа́н. 8. У (Алекса́ндр) мно́го пробле́м.

Притяжательные местоимения

2. Přivlastňovací zájmena

Rod mužský		Rod ženský		Rod střední		Množné číslo	
мой		моя́		моё		мои́	
твой		твоя́		твоё		твои́	
его́		его́		его́		его́	
её	оте́ц	её́	сестра́	её́	письмо́ ¹	её́	де́ти
наш		на́ша		на́ше		на́ши	
ваш		ва́ша		ва́ше		ва́ши	
их		их		их		их	

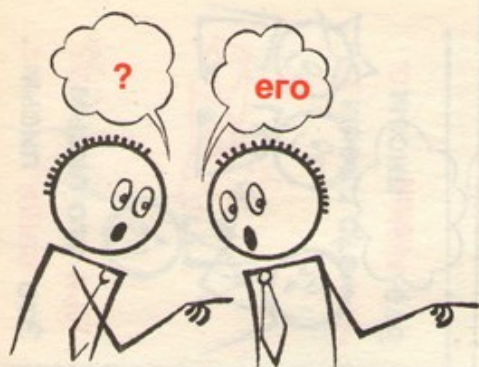
1 dopis

- Přivlastňovací zájmena **мой** *můj*, **твой** *tvůj*, **наш** *náš*, **ваш** *váš* se používají stejně jako v češtině. Řídí se rodem, číslem a pádem příslušného podstatného jména. Odpovídají na otázku **Чей? Чья? Чьё? Чьи? Ёи?**

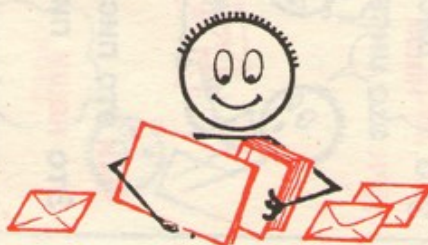
 <p>Чей это журнал? Это мой журнал.</p>	 <p>Чья это книга? Это моя книга.</p>	 <p>Чьё это письмо? Это моё письмо.</p>	 <p>Чьи это письма? Это мои письма.</p>
 <p>Чей это журнал? Это твой журнал.</p>	 <p>Чья это книга? Это твоя книга.</p>	 <p>Чьё это письмо? Это твоё письмо.</p>	 <p>Чьи это письма? Это твои письма.</p>

11
Чей? Чья? Чьё? Чьи?

Чей? Чья? Чьё? Чьи?

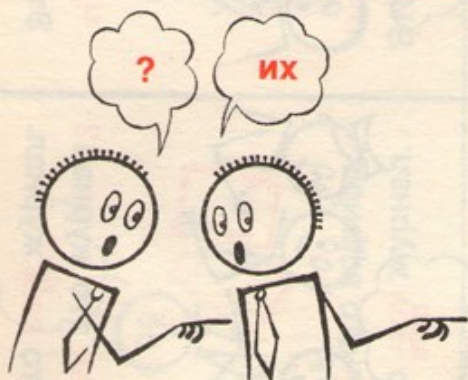
Это **его** журнал, **его** книга, **его** письмо, **его** письма.

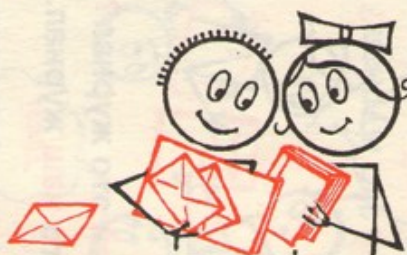
Чей? Чья? Чьё? Чьи?

Это **её** журнал, **её** книга, **её** письмо, **её** письма.

Чей? Чья? Чьё? Чьи?

Это **их** журнал, **их** книга, **их** письмо, **их** письма.

4. Doplňte přivlastňovací zájmeno ve správném tvaru:

а) мой, моя, моё, мой

Это ... сын. Это ... дети. Это ... дочь. Это ... родители. Это ... семья. Это ... письмо.

б) твой, твоя, твоё, твой

Это ... огород? Это ... друзья? Это ... сестра? Это ... фамилия? Это ... брат?

в) его, её, их

Это Марина и ... сестра. Это мой брат и ... жена. Это его родители и ... дети. Это её родители и ... дочь. Это Саша и Сергей Шаровы и ... друзья. Это моя дочь Таня и ... друг.

г) наш, наша, наше, наши

Это ... машина. Это ... гид. Это ... поле. Это ... друзья. Это ... студенты.

д) ваш, ваша, ваше, ваши

Это ... отец? Это ... дом? Это ... фотография? Это ... машина? Это ... дети? Это ... письмо?

Фонетика

V nepřízvučné pozici podléhají redukci:

- **Непřízvučné [o]**

Ve slabice před přízvukem a na začátku slova se vyslovuje jako kratší slabé [a], např. комéта [kaméta], потóм [patóm], Москвá [maskvá].

V pozici za přízvukem se redukuje – vyslovuje se slabě, zavřeně, např. атом [át-m], доктор [dókt-r], гóрод [gór-d].

- **Непřízvučné [a]**

Ve slabice před přízvukem a na začátku slova se vyslovuje jako kratší slabé [a], např. завóд [zavód], скалá [skalá], давáть [davátʹ].

V pozici za přízvukem se redukuje – vyslovuje se slabě, zavřeně, např. кáрта [kart-], лáмпа [lámp-], пáпа [páp-]. Nerozlišování výslovnosti samohlásek [a] a [o] se nazývá „akání“.

Výslovnost samohlásek a základní typy redukce

- **Jotované samohlásky E e [je/e] Ě ě [jo/o] Ю ю [ju/u] Я я [ja/a]**

Pokud jsou tyto samohlásky **pod přízvukem**, čtou se s tzv. „jotací“, tedy jako [je], [jo], [ju], [ja].

Na začátku slova: ехать [jéchatʹ], ёж [još], юбка [júbk-], яблоко [jábl-k-]

Pokud stojí po samohlásce: проехал [prajech-l], боюсь [bajusʹ], роял [rajalʹ]

Po tvrdém a měkkém znaku: пью [pʹju], подъём [padʹjóm], пьёшь [pʹjóš]

- **Po tvrdých souhláskách ж, ш, ц se [e] a [ě] vyslovují tvrdě jako [e] a [o]**, např. жемчуг [žémčuk], шесть [šestʹ], жёлтый [žóltyj], шёлк [šolk].

Jotovaná samohláska [ě] je **vždy přízvučná** – přízvuk se označuje dvojtečkou.

Samohláska [ю] v **nepřízvučné pozici** podléhá **neznatelné redukci**, např. юбилей [jubil'ej], люблю [lʹubl'ú].

- **Nepřízvučné [je/e] a [ja/a]**

Na začátku slova a v první slabice před přízvukem se vyslovují mezi [e] a [i], jedná se o tzv. „íkání“. Např. весна [visná], метро [mitró], Елена [jiléna], язык [jizyk].

„íkání“ se uplatňuje i po tvrdých souhláskách, ale vyslovuje se tvrdě, např. цена [cyná].

V ostatních pozicích před a po přízvučné slabice a vyslovují slaběji, redukují se, např. кухня [kúchňa], пересказ [pʹereskás].

Jotované samohlásky **měkčí přecházející souhlásku**, např. тётка [tʹótk-], тюк [tʹuk], дядя [dʹádʹja], дело [dʹél-]. V těchto případech se vyslovují se pouze dvě hlásky [dʹa], [j] se nevyslovuje. Neplatí pro tvrdé souhlásky ж, ш, ц – po těch se v ruských slovech jotované samohlásky nepíší. Výjimkou jsou slova přejatá, např. жюри, парашют.

Spojení **жě a шě se čtou tvrdě jako [žo] a [šo]**, např. жёлтый, шёпотом. Následují-li **po tvrdých souhláskách** samohlásky **e a и**, vyslovujeme slabiky **tvrdě**, např. женá, шерсть, цирк.